

de Klerk nu udskiftet de to ministre, som var Mandela imod. Hvis de Klerk går længere, er der vist ingen, der kan forudse konsekvenserne, men én ting er sikker: den sydafrikanske befolkning vil ikke se til længere, og man risikerer derfor, at de hvides neo-nazistiske kræfter får gevaldig opbakning. Netop disse hvide apartheidtilhængere var vel det, et politisk flertal ville undgå; men en fastholdelse af sanktionerne beviser over for den sydafrikanske befolkning, at de Klerks forhandlingsmodel er slået fejl, og at verden udenom kun vil lytte til det kommunistiske ANC.

Derfor mener Fremskridtspartiet, at en total ophævelse af sanktionerne vil være det bedste, men det skal ske hurtigt og effektivt. Det vil vise vejen for accept af præsident de Klerks kamp for fjernelse af forskelsbehandlingen i Sydafrika samt give rygstøtte til en ny grundlov.

Et *tredje mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) ønsker stadig sanktionerne mod Sydafrika totalt ophævet straks. Fortsatte sanktioner sinker reformprocessen, kan bringe den reformvenlige regering i fare på grund af angreb fra den hvide højrefløj og skader sociale fremskridt i landet. Mindretallet må imidlertid erkende, at det ikke kan få flertal for dette synspunkt i Folketinget.

CD hilser derfor med glæde, at et bredt flertal nu har udarbejdet en plan for en kommende afvikling af sanktionerne. Det er da altid et skridt fremad. Men CD beklager, at planen indeholder mange luftige forbehold og vendinger, der kan give anledning til en lang fortsat politisk konfrontation, før praktiske skridt i afviklingen kan tages. CD forudser derfor, at den påbegyndte fjernelse af sanktioner ikke sker hurtigt. Det vil være et meget negativt signal at sende til Sydafrika, og CD frygter, at dette kan gøre reformprocessen unødvendigt langvarig og blodig.

EF-landenes ambassadører har i en rapport til Fællesskabet fastslået, at den sydafrikanske regering lovgivningsmæssigt har levet op til løfterne om en ophævelse af apartheid. Men ambassadørerne understreger, at de sociale

forhold i landet betyder, at der i en lang årrække stadig vil være forskelsbehandling mellem forskellige befolkningsgrupper. Det er altså ikke længere et apartheidproblem, men et socialt problem. Det løses ikke via sanktioner, men via øget økonomisk vækst. Problemerne i Østeuropa og Sovjet samt problemerne i Sydafrika er således parallelle. Derfor bør løsningsmodellen også være den samme. CD ønsker derfor en massiv økonomisk støtte til Sydafrika, gerne styret af EF. Støtten kunne bl.a. bruges til uddannelsesmæssige og erhvervsfremmende projekter. Støtten skulle ikke gives gennem regeringen eller ANC, men for neutralitetens skyld i en længere periode styres af bidragslandene. En sådan politik over for Sydafrika vil være fremadrettet og reformfremmende og skabe et mindre modsætningsfuldt Sydafrika. En fastholden ved sanktionerne vil derimod styrke polariseringen og de blodige konflikter i landet.

Et *fjerde mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) har ønsket at tilkendegive følgende:

« Allerede under debatten i Tinget den 15. november 1990 foreslog Kristeligt Folkeparti en trinvis afvikling af sanktionerne i takt med afviklingen af apartheid, således at ophævelsen af de enkelte elementer blev betinget af væsentlige sydafrikanske skridt til afskaffelse af apartheidssystemet, og opfordrede udenrigsministeren til at udarbejde en »køreplan« herfor.

Lempelsen i februar 1991 var et rimeligt skridt på baggrund af de Klerks initiativer, og det sydafrikanske parlaments ophævelse af de 4 hovedlove i juni havde efter Kristeligt Folkepartis opfattelse været en rimelig anledning til at ophæve endnu et sanktionselement, og mindretallet forsøgte under debatten den 29. maj at skabe mulighed herfor.

Kristeligt Folkeparti udtrykker glæde over den brede tilslutning, der nu er til en trinvis afvikling, og partiet tilslutter sig den køreplan, som er indeholdt i Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres beretningsbidrag.

P.u.v.

JØRGEN WINTHER

formand